

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

อิสลามเป็นศาสนาสากลที่ไม่มีเส้นแบ่งตามภูมิศาสตร์และเผ่าพันธุ์ ดังนั้น การศึกษาในอิสลามจึงมีลักษณะของความเป็นนานาชาติโดยปริยาย บนหลักการที่อิสลามกำชับให้มุสลิมทุกคนแสวงหาความรู้และมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต ไม่ว่า ณ แห่งใดในโลกนี้ กอปรกับอิสลามได้กำหนดให้ผู้รู้ทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องถ่ายทอดความรู้แก่ผู้ไม่รู้ โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น เว้นแต่มุ่งปฏิบัติหน้าที่ในฐานะบ่าวที่ยำเกรงต่ออัลลอฮ์ ﷻ เท่านั้น

อิสลามคือศาสนาของอัลลอฮ์ ﷻ ที่อยู่บนพื้นฐานของความรู้และทางนำของพระองค์ บทปฐมโองการของอัลกุรอานซึ่งมีจำนวน 5 โองการ ที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงประทานมายังท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ก็ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ ดังที่อัลกุรอาน กล่าวไว้

ความว่า : จงอ่านด้วยพระนามของพระผู้อภิบาลของเจ้า ผู้ทรงสร้าง ทรงสร้างมนุษย์จากก้อนเลือด จงอ่านเถิดและพระเจ้าของเจ้านั้นผู้ทรงกรุณา ยิ่ง ผู้ทรงสอนการใช้ปากกา ผู้ทรงสอนมนุษย์ในสิ่งที่เขาไม่รู้ (อัลอะลัก 96/1-5)

ซึ่งโดยมีคำ **اقرأ** (อิกระอ์) อันหมายถึง จงอ่านซึ่งมีการทวนซ้ำจำนวน 2 ครั้ง และมีคำว่า **العلم** (อัล-กอลัม) อันหมายถึง ปากกา ปรากฏในบทปฐมโองการดังกล่าวด้วย และคล้อยหลังด้วยระยะเวลาที่ไม่นานนัก อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงประทานโองการที่สอง ความว่า : นูน ขอสาบานด้วยปากกาและสิ่งที่พวกเจ้าขีดเขียน (อัลกอลัม 68/1) เพื่อยืนยันว่า การอ่านและการเขียนบันทึกถือเป็นแนวทางของการสะสมและเพิ่มพูนองค์ความรู้และปัญญาเป็นแหล่งแห่งทางนำตลอดจนเป็นปัจจัยหลักการพัฒนาของมวลมนุษยชาติโดยแท้จริง (อิสมาอีลลูตฟี จะปะเกีย. 2549:ออนไลน์)

การศึกษาอิสลามเป็นกระบวนการศึกษาที่มีความครอบคลุมที่สามารถสนองความต้องการของมนุษย์ได้ การศึกษาอิสลามจะเกี่ยวข้องกับการศึกษาเชิงจิตวิญญาณ ที่จะช่วยพัฒนาจิตสำนึกของความเป็นมนุษย์ และการศึกษาแห่งจิตที่จะช่วยสร้างพื้นฐานความคิดเชิงวิทยาศาสตร์ในตัวของมนุษย์ นอกจากนี้การศึกษาอิสลามจะเกี่ยวข้องกับการศึกษาเชิงกายภาพ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ ยิ่งไปกว่านั้นการศึกษาอิสลามเป็นการศึกษาเชิงจริยศาสตร์ที่ได้เน้นเรื่องการขัดเกลาให้มนุษย์มีพฤติกรรมที่ดี การศึกษาอิสลามเป็นการศึกษาที่สามารถช่วยเสริมสร้างและชี้นำอารมณ์แห่งความรู้สึกของมนุษย์ได้ เช่น ความสุข ความโศก ความรักและความซึ้ง นอกจากนี้การศึกษาอิสลามเป็นการศึกษาเชิงสังคมที่จะช่วยให้ปัจเจกบุคคลเข้าใจสังคมของพวกเขาและตระหนักต่อหน้าที่ที่มีต่อสังคม (นิละาะ แวกูเซ็ง. 2550:49)

ตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เน้นความสำคัญในการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง เน้นกระบวนการการคิดของผู้เรียน การได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เน้นรักการอ่านและต้องฝึกให้ผู้เรียน ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และในหมวด 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด มาตรา 23 เน้นความรู้คู่คุณธรรม การบูรณาการตามความเหมาะสม และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างและศักยภาพของผู้เรียน มาตรา 24(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ มาตรา 26 ให้มีการประเมินที่หลากหลาย มาตรา 27, การพัฒนาหลักสูตรโดยให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางเพื่อให้สถานศึกษานำไปเทียบเคียง ตรวจสอบ หรือปรับใช้เพื่อจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กรชุมชนทุกภาคส่วนร่วมกันหาวิธีการสนับสนุนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษาและในมาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ (กรมวิชาการ : 2544 .บทนำ)

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีความมุ่งหมายที่ต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในด้านการใช้ภาษาสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนโดยผู้เรียนจะต้องมีพฤติกรรมในการใช้ภาษาได้ถูกต้องคล่องแคล่วตามหลักเกณฑ์ทางภาษา มีความสามารถในการใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลมีความคิดและวิจารณ์ญาณในการใช้ภาษา เห็นความงามและคุณค่าของภาษา ตระหนักในความสำคัญและมีความภูมิใจในการใช้ภาษาไทยและมีนิสัยรักการอ่าน หลักสูตรภาษาไทยต้องจัดเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนและยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ โรงเรียนควรจัดหลักสูตรสนองความต้องการของชุมชนและเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ หลักสูตรจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการภาษาไทยกับกลุ่มสาระอื่นๆ และแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 ที่เน้นให้มีการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง ดี มีความสุข คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี โดยในแผนนี้เป็นแผนที่มุ่งการพัฒนาคนเพื่อการพัฒนาประเทศ และจากแผนพัฒนาการศึกษาฉบับ 9 พ.ศ. 2545 - 2549 ระบุไว้ในเจตนารมณ์ของแผนพัฒนา ฯ ฉบับนี้ว่า 1) พัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 2) พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีดุลยภาพใน 3 ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญา

และการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน โดยมีวิสัยทัศน์ของการศึกษาไทย คือชีวิตที่ดีมีความสุขและเป็นคนเก่ง สอดคล้องกับแนวคิดของการศึกษาในอิสลามซึ่งมีสลัน มาหะมะ (2552:ออนไลน์) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การศึกษาในอิสลาม ซึ่งไม่ใช่แค่การถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์หรือทักษะจากชนรุ่นหนึ่งไปยังชนอีกรุ่นหนึ่ง แต่ในอิสลามการศึกษามีความหมายที่กว้าง และครอบคลุมทุกด้าน การศึกษาเป็นกระบวนการอบรมและบ่มเพาะสติปัญญา ร่างกายและจิตวิญญาณเพื่อผลิตมนุษย์ที่สมบูรณ์”

ปัจจุบันในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการตื่นตัวอยากให้บุตรหลานได้เรียนทั้งด้านศาสนาและสามัญ ทำให้เด็กมุสลิมต้องเรียนรู้ ตามโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คือ 8 กลุ่มสาระ และหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช. 2546 ซึ่งมี 3 กลุ่มสาระคือกลุ่มศาสนาอิสลาม กลุ่มสังคมศึกษาและจริยธรรม และกลุ่มภาษา หากให้นักเรียนระดับประถมศึกษาต้องเรียนทั้ง 2 หลักสูตรในเวลาเดียวกันโดยแยกส่วนเป็นรายวิชา ทำให้วิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระและวิชาศาสนา 3 กลุ่มสาระเด็กจะเรียนอ่อน มีน้อยคนที่จะประสบความสำเร็จเลิศทั้ง 2 ด้านในเวลาเดียวกัน และที่ผ่านมามีการเรียนศาสนาและสามัญเป็นการเรียนแบบแยกส่วน จึงทำให้เป็นภาระหนักสำหรับเด็กนักเรียนบางคนซึ่งมักพบและแยกได้ ดังนี้ คือ

เด็กกลุ่มที่ 1 เลือกเรียนศาสนาเพียงอย่างเดียว ซึ่งในเวลาต่อมามักจะพบว่า จะแยกย้ายไปมีอาชีพอิสระหรือเป็นครูสอนศาสนา

เด็กกลุ่มที่ 2 เลือกเรียนสามัญอย่างเดียว มักมุ่งหน้าไปทางด้านรับราชการ บริษัท

เด็กกลุ่มที่ 3 สามารถเรียนควบคู่กันได้ทั้งสอง แต่พบว่า มีเด็กส่วนน้อยที่ประสบความสำเร็จเลิศทั้งสองด้านส่วนใหญ่เรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง (นิพนธ์ โชะเฮง:2548.ออนไลน์)

โรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 เป็นโรงเรียนเอกชนมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาแบบให้เปล่า โดยการเริ่มต้นของบุคคลที่มีจิตใจสาธารณะอยากร่วมสร้างความรู้ให้แก่เด็กน้อยผู้ด้อยโอกาสในชุมชนชนบทให้มีโอกาสทัดเทียมกับเด็กในเมือง เริ่มเปิดสอนระดับอนุบาล 1 - 3 ปลายปี 2540 แรกเริ่มมีเด็ก 6 คน ผลจากการดำเนินงานของโครงการ ทำให้เด็กนักเรียนที่จบออกไปมีความรู้คู่คุณธรรม อ่าน เขียน คิดเลขได้คล่อง โรงเรียนมีความก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ ในปี 2546 ได้ขยายช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ปัจจุบันปี 2552 มีเด็กนักเรียน 395 คน ครูและบุคลากรการศึกษา 27 คน

นับจากต้นปี 2547 เกิดความไม่สงบในภาคใต้ ส่งผลให้เด็กนักเรียนจากภาครัฐย้ายเข้ามาเรียนในโรงเรียนมากขึ้น ปัญหาที่ตามมาคือเด็กที่ไม่มีพื้นฐานระดับอนุบาลจะอ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือไม่ได้ ส่วนโรงเรียนได้รับผลกระทบคือ มีการเปลี่ยนครูบ่อย ครูย้ายออกไปอยู่โรงเรียนที่มีความมั่นคงมากกว่า เมื่อครูใหม่เข้ามามีการเรียนการสอนของครูไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้มาตรฐานการเรียนรู้ของเด็กในโรงเรียนเริ่มต่ำกว่าเกณฑ์ ประกอบกับทาง

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้แกนกลางตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2546 ใจความสำคัญ คือ ให้สถานศึกษานำรายละเอียดสาระการเรียนรู้แกนกลางไปเป็นแนวในการเทียบเคียง ตรวจสอบ หรือปรับใช้ในสัดส่วน ร้อยละ 70 % และ 30 % เป็นส่วนของท้องถิ่นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชน สังคม และประเทศชาติ (กรมวิชาการ : 2546.บทนำ)

จากสภาพปัญหาและด้วยเหตุดังกล่าว โรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ จึงได้นำแนวการสอนแบบบูรณาการอิสลาม 8 กลุ่มสาระพื้นฐานมาใช้ในโรงเรียน แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากครูจบสามัญไม่สามารถสอนแบบบูรณาการอิสลามได้ ส่วนครูจบศาสนาไม่สามารถเชื่อมโยงร้อยความรู้บูรณาการกับสามัญได้เช่นกันมีบ้างเป็นส่วนน้อย โดยเฉพาะกลุ่มสาระภาษาไทย ซึ่งต้องใช้ครูที่มีความชำนาญในการฝึกฝนทักษะนักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ และจากการที่ได้สำรวจและศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับแบบเรียนในกลุ่มสาระภาษาไทยที่ใช้กันอยู่ทั่วไป ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่าแบบเรียนภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการหรือสำนักพิมพ์เอกชนต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของมุสลิม และในบางเล่มบางตอนจะมีเนื้อหาที่ขัดแย้งต่อหลักธรรมบัญญัติของอิสลามอย่างชัดเจนและเด่นชัดมาก ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่นิยมให้บุตรหลานของตนเรียนในโรงเรียนของรัฐ สอดคล้องกับข้อมูลคณะกรรมการวิสามัญฯ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (2551: 24) ซึ่งได้ศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อถึงระบบความอ่อนแอของการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกล่าวว่า “ชาวไทยเชื้อสายมลายูมักมองว่ารัฐไทยจะใช้การศึกษาภาคบังคับเป็นเครื่องมือในการกลืนวัฒนธรรมมลายูให้หมดสิ้นไป จึงเป็นเหตุให้ไม่นิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนรัฐ”

โรงเรียนจึงได้ระดมความคิดเห็นของครูเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน จึงเริ่มจัดทำใบความรู้ในกลุ่มสาระภาษาไทยแบบบูรณาการอิสลาม ชั้น ป.1- 3 ขึ้นใช้ภายในโรงเรียน ผลปรากฏว่าทำให้ครูสอนแบบบูรณาการง่ายขึ้น นักเรียนมีการเรียนรู้ดีขึ้น ผู้ปกครองพอใจ ส่งบุตรหลานมาเรียนเพิ่มขึ้น ต่อมาได้รวบรวมและพัฒนาเป็นชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิม ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 6 เล่ม เริ่มจัดทำตั้งแต่ปี 2546 พัฒนาที่ละชั้นเรียน จนถึงปี 2549 โดยศึกษาค้นคว้าเอกสาร สิ่งพิมพ์ แบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ แบบเรียนของสำนักพิมพ์ต่างๆ ในระดับ ช่วงชั้น ป.1- 3 และหนังสือศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปรับเนื้อหาเชื่อมโยงสอดแทรกและบูรณาการอิสลามเข้าไปในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งสามารถจัดทำเป็นรูปเล่มได้ ดังนี้ คือ

1. แบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้น/ ปลาย
2. แบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ต้น/ ปลาย
3. แบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต้น/ ปลาย

ซึ่งในแต่ละเล่มจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน คือ ภาคต้น มี 8 หน่วยการเรียนรู้ ภาคปลายมี 7

หน่วยการเรียนรู้ ทุกหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย (1) สารสำคัญ และผลการเรียนรู้ เสนอไว้ทุกหน่วยการเรียนรู้ (2) บทอ่าน เป็นเนื้อเรื่องที่หลากหลายบูรณาการอิสลาม และจบในหน่วยเดียว ซึ่งมีทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรองที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนของแต่ละระดับชั้น (3) หลักภาษามีเนื้อหาที่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องในบทเดียวกัน (4) การใช้ภาษา มีการฝึกทักษะการใช้ภาษาครบทั้ง 5 ด้านคือ ฟัง พูด อ่าน เขียน และดู เพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาไทยมากยิ่งขึ้น (5) แบบฝึกหัดประจำหน่วย ซึ่งจะครอบคลุมเนื้อหาทุกด้าน และในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน คือ 1. ดี : เป็นคนดีมี คุณธรรม จริยธรรม มีบุคลิกภาพที่ดีตามแบบอย่างวิถีอิสลาม สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริงในวิถีชีวิตประจำวัน 2. มีความสุข : เป็นคนมีความสุข เรียนรู้อย่างสนุกสนาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติสุข ในสังคมที่หลากหลายทางพหุวัฒนธรรม 3. เก่ง : เป็น คนเก่ง อ่าน เขียนได้คล่อง สนใจใฝ่เรียนรู้ ทำแบบทดสอบที่กำหนดได้ (โรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ : คำนำ)

ปี 2550 ได้มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 15 (1) ในจังหวัดสงขลา จำนวน 2 โรงเรียนและนครศรีธรรมราช 1 โรงเรียน เอกชนสามัญ 15 (1) ในจังหวัดปัตตานี ๓ โรงเรียน และสตูลอย่างละ 1 โรงเรียน ส่วนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและกระบี่เป็นการจัดการศึกษาแบบ Home school ได้นำชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิมระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ไปใช้สอนซึ่งบางโรงเรียนเริ่มใช้ตั้งแต่ปี 2548

ด้วยความสำคัญของสภาพปัญหา และเอกลักษณ์เฉพาะด้านของโรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ ที่ได้จัดทำชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยแบบบูรณาการอิสลาม ดังกล่าวในข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลามโดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 3 โรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี”

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ปกครองและคณะกรรมการอำนวยการสถานศึกษา ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลามโดยชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่1-3 ในโรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

1.2.2 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ของชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 กับมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และการบูรณาการกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546

1.3 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีมีความสำคัญและประโยชน์ต่อนักเรียน ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งแยกเป็นข้อๆ ได้ดังนี้ คือ

1.3.1. ด้านความรู้

1.3.1.1 ได้องค์ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยแบบบูรณาการอิสลาม

1.3.1.2 ได้แนวทางในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลามในกลุ่มสาระอื่นๆ และแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยแบบบูรณาการอิสลาม ในช่วงชั้นอื่นๆ

1.3.2 ด้านการนำไปใช้

1.3.2.1 ลดปัญหาความซ้ำซ้อนของเนื้อหา เวลาเรียน ภาระงานของนักเรียนและของครู แต่ได้มาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทยครบถ้วนสมบูรณ์ พร้อมทั้งคุณธรรม จริยธรรม ศิลธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดโดยนำสาระอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 เข้ามาผสมผสานหรือเชื่อมโยงความรู้ภายใต้เรื่องราวเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนในด้านอาภีตะฮ์¹ อิบาตะฮ์² และอัคราก³ อย่างกลมกลืน มีความสมดุลสามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาต่างๆในชีวิตประจำวันทำให้ชีวิตมีความสุข และมีบุคลิกภาพที่ดีตามแบบอย่างวิถีอิสลาม

1.3.2.2 ผลการวิจัยอาจนำมาใช้ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนชุดฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 3

1.3.2.3 เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและครู เพื่อให้เห็นส่วนที่ดี และสิ่งที่บกพร่อง เพื่อจะได้นำไปปรับปรุง พัฒนาในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

1.3.2.4 เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิมในครั้งต่อไป คือ ป.4- ป.6 สำหรับโรงเรียนที่เกี่ยวข้องจะได้ร่วมกันพิจารณาให้เหมาะสม

1. อาภีตะฮ์ หมายถึง การยึดถือ การยึดมั่นต่อความศรัทธาในสิ่งหนึ่งสิ่งใด แต่อาภีตะฮ์เตาฮ์ หมายถึง ความยึดมั่นในเอกภาพของอัลลอฮ์ ﷻ

2. อิบาตะฮ์ หมายถึง รูปแบบการแสดงออกถึงความภักดีต่ออัลลอฮ์ ﷻ เช่น การละหมาด การถือศีลอด การอ่านอัลกุรอาน การอ่านต้ออาว (การขอพร) และการซิเกร (การรำลึกถึงอัลลอฮ์) การปฏิบัติทำดีต่อพ่อแม่และเพื่อนบ้านก็เป็นอิบาดฮ์อย่างหนึ่งเช่นกัน

3. อัคราก หมายถึง มารยาททั่วไป ส่วนคำว่า อัครากอรูลุลลอฮ์ หมายถึง มารยาทตามแบบอย่างของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เช่น มารยาทในการรับประทานอาหาร มารยาทในการเข้า ออกมัสยิด มารยาทเข้าและออกจากห้องน้ำ มารยาทต่อบิดามารดา

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณผสมเชิงคุณภาพ ศึกษารายกรณี (Case Study) โรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลาม โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ศึกษาสภาพปัญหา คุณลักษณะของครู นักเรียน ปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผลและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.4.2 ศึกษาวิเคราะห์คู่มือครู จำนวน 3 เล่ม ชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 6 เล่ม รวมเป็น 9 เล่ม

1.4.3 การเก็บข้อมูลมี 4 วิธีการ คือ

1.4.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 25 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 และคณะกรรมการอำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ จำนวน 151 คน

1.4.3.2 การวิเคราะห์คู่มือครูและชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 25 คน

1.4.3.3 การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน คณะกรรมการอำนวยการสถานศึกษา จำนวน 7 คน และผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 คน

1.4.3.4 การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่มีโครงสร้าง (In-depth Interview) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 40 คน ครูประจำชั้นและผู้ปกครอง

1.4.4 กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง มี 2 กลุ่ม คือกลุ่มผู้ใช้ชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทย ๓ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการสถานศึกษา จำนวน 7 คน ผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 3 จำนวน 144 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 3 จำนวน 40 คน ผู้ปกครองชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 คน รวมเป็น 196 คน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปัตตานี เขต 1 ศึกษาพิเศษ เขต 1-2 ผู้เชี่ยวชาญอิสลามศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูเชี่ยวชาญระดับเขตพื้นที่เขต 1- 3 มีประสบการณ์สอนภาษาไทยมากกว่า 10 ปี หรือสอนอิสลามศึกษามากกว่า 5 ปี จำนวน 17 คน ผู้บริหาร ครูโรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ จำนวน 8 คน รวมเป็น 25 คน

1.4.5 ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย คือ พฤษภาคม - ธันวาคม 2552

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 เป็นโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับอนุบาล 1- 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน ผู้กำหนดนโยบาย หลักสูตร รูปแบบการจัดการเรียนการสอนและเป็นผู้มีอำนาจในการอำนวยความสะดวกให้ครู

ครู หมายถึง ครูผู้ทำหน้าที่ในการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 3

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประจำปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 4 ประจำปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์เท่านั้น

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึกรู้สึกต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลามโดยชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ศึกษานิเทศก์ผู้ชำนาญการพิเศษในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 และเขต 2 ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร และครูที่มีความรู้ ความเข้าใจ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรือมีประสบการณ์ในด้านการสอนภาษาไทย หรือสอนอิสลามศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 3 ในโรงเรียนของรัฐ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระภาษาไทย หมายถึง หลักสูตรแกนกลางของประเทศที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในด้านการใช้ภาษาไทย ในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน โดยผู้เรียนจะต้องมีพฤติกรรมในการใช้ภาษาได้ถูกต้องคล่องแคล่วตามหลักเกณฑ์ทางภาษา มีความสามารถในการใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล มีความคิดและวิจารณญาณในการใช้ภาษาเห็นความงามและคุณค่าของภาษา ตระหนักในความสำคัญมีความภูมิใจ ในการใช้ภาษาไทยและมีนิสัยรักการอ่าน และใช้เป็นกรอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง หลักสูตรอิสลามศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้างหลักสูตร สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เวลาเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การวัดผลและประเมินผล เกณฑ์การผ่านช่วงชั้นและการจบหลักสูตรอิสลามศึกษา การเทียบโอนผลการเรียน

หลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการอิสลามในกลุ่มสาระภาษาไทยพุทธศักราช 2549 หมายถึง หลักสูตรที่โรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์จัดทำขึ้นโดยนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระภาษาไทยมาบูรณาการกับหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 โดยการนำมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระมาเชื่อมโยงกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา ลดเวลาเรียน และภาระงานของนักเรียน แต่ได้เนื้อหาสาระของหลักสูตรภาษาไทยครบถ้วนสมบูรณ์

การสอนแบบบูรณาการอิสลาม (Islamization) หมายถึง การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 3 โดยนำหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 เข้ามาผสมผสานหรือเชื่อมโยงความรู้ภายใต้เรื่องราวเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนในด้านอากีเตฮฺ อิบาเตฮฺ และอัคลากอย่างกลมกลืนมีความสมดุล สามารถนำความรู้ไปสู่การแก้ปัญหาต่างๆได้ในชีวิตประจำวัน และทำให้ชีวิตมีความสุข

ชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 3 ของโรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี สำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาปัตตานี เขต 1 เป็นนวัตกรรมที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเป็นแบบเรียนและแบบฝึกหัดอยู่ในเล่มเดียวกัน แบ่งเป็นภาคต้น ภาคปลาย ซึ่งในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะครอบคลุมเนื้อหาทุกด้านทั้ง 5 สาระตามมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2544 ในระดับช่วงชั้นที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 ในกลุ่มศาสนาอิสลาม กลุ่มสังคมศึกษาและจริยธรรม และกลุ่มภาษาอาหรับ/มลายู ภายใต้เรื่องราวเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนในด้านอากีเตฮฺ อิบาเตฮฺ และอัคลากอรุสลุลลอฮฺ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ได้จริงในวิถีชีวิตประจำวันซึ่งสอดคล้องต่อวิถีชีวิตของชุมชนมุสลิม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณภาพและคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรภาษาไทยแบบบูรณาการอิสลาม หลังจากที่ครูได้จัดการเรียนการสอนในชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 3 ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดไว้ 3 ด้าน คือ

1. ดี : เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม มีบุคลิกภาพที่ดีตามแบบอย่างวิถีอิสลามสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริงในวิถีชีวิตประจำวัน
2. มีสุข : เป็นคนมีความสุข เรียนรู้อย่างสนุกสนาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติสุขในสังคมที่หลากหลายทางพหุวัฒนธรรม
3. เก่ง : เป็นคนเก่ง อ่าน เขียนได้คล่อง สนใจใฝ่เรียนรู้ ทำแบบทดสอบท้ายบทที่กำหนดได้

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ ดังต่อไปนี้

1.6.1 การปริวรรตอักษรไทย-อาหรับนั้น ผู้วิจัยใช้หลักการปริวรรตอักษรไทย-อาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต ปัตตานี

1.6.2 การปริวรรตอักษรไทย-อาหรับ ในชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิมทุกเล่ม คำใดที่มีจุดอยู่ข้างล่าง เช่น อัลลอฮ์ ดุอาอู ในงานวิจัยนั้น ผู้วิจัยใช้เครื่องหมาย (ُ) แทนจุด เช่น อัลลอฮ์ ดุอาอู เป็นต้น

1.7 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังนี้

1.7.1 อ่านว่า “ซุบหานะฮฺวะตาอาลา” แปลว่า “ความบริสุทธิ์และความสูงส่งยิ่งแต่พระองค์” เป็นคำสรรเสริญต่ออัลลอฮ์ที่มุสลิมกล่าว หลังจากเอ่ยพระนามของอัลลอฮ์ เพื่อเป็นการเตือนตัวเองไม่ให้เผลอทำการตั้งภาคีและทรยศต่อพระองค์

1.7.2 อ่านว่า “ญัลลา ญัลลาลุฮฺ” แปลว่า “อัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่ง” เป็นคำสรรเสริญต่ออัลลอฮ์ เมื่อใดที่มีผู้กล่าวนามของอัลลอฮ์ ให้ผู้ที่ได้ยินกล่าวรับว่า

1.7.3 อ่านว่า “อลัยฮิสลาม” แปลว่า ขอความสันติจงมีแต่ท่านด้วยเถิด เป็นคำสรรเสริญต่อบรรดานบี

1.7.4 อ่านว่า “ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวาล็ลัม” แปลว่า “ขอความจำเริญและความสันติจงมีแต่ท่านด้วยเถิด” เป็นคำสรรเสริญและดุอาอู(การขอพร) แต่ท่านนบีมุฮัมมัด เมื่อมุสลิมคนใดกล่าวนามของท่านหรือได้ยินใครกล่าวนามท่านให้กล่าวคำว่า ด้วยทุกครั้ง

1.7.5 อ่านว่า “รอฎียัลลอฮุอันฮฺ” แปลว่า “ขออัลลอฮ์ ทรงพอพระทัยแต่ท่านด้วยเถิด” เป็นคำขอดุอาอู (การขอพร) แต่บรรดาเศาะหาบะฮฺ (สาวก) ของท่านนบี